

Reactie op nationaal programma onderwijs - Tijd voor herstel en ontwikkeling- aanpak funderend onderwijs

Algemeen

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de snelheid waarmee dit programma tot stand gekomen is.

Ook vinden wij het positief dat onderkend wordt dat de coronacrisis niet alleen vertragingen in de cognitieve ontwikkeling, maar ook in de sociaal-emotionele en executieve ontwikkeling zijn opgelopen met gevolgen voor het sociaal welbevinden van kinderen (en gezinnen). Hiermee wordt onderkend dat "achterstand" breed moet worden beschouwd en niet alleen in termen van leer- of onderwijsachterstand.

Tegelijkertijd constateren wij dat op het niveau van de concrete maatregelen de focus zwaar op het onderwijs en de school ligt. Wij denken dat dat, ondanks alle ondersteuning in geld en kennis, een enorme verzwarend voor het onderwijs gaat betekenen.

BK en BMK zijn van mening dat er mogelijkheden zijn voor een meer integraal beleid waarmee alle kinderen extra mogelijkheden geboden kunnen worden voor een inhaalslag in hun ontwikkeling, voor zover die te maken hebben gehad met negatieve gevolgen van de coronamaatregelen. De rol van o.a. kinderopvang 0-12 jaar, inclusief Voorschoolse educatie (VE) is daarin onmisbaar. Wij denken dat we het primair onderwijs daarmee ook zouden kunnen ontlasten.

Specifieke punten

"Start met goede analyse

Van alle scholen in het funderend onderwijs en gemeenten wordt verwacht dat ze vóór de zomer van 2021 inzicht hebben in de (eventuele) individuele en schoolbrede cognitieve, executieve en sociale achterstanden van leerlingen door corona". – pagina 4

Ook in de voorschoolse periode en VE zijn achterstanden ontstaan. Dit zou meegenomen moeten worden in de analyse. Wellicht kunnen gegevens van het Pre-cool cohort onderzoek gezien worden als nulmeting van de situatie voor corona en kan er een vervolgonderzoek plaatsvinden bij kinderen die nu in het basisonderwijs instromen. Ook de VE werkt met een registratiesysteem om de ontwikkeling van kinderen te kunnen monitoren (bv. KIJK!).

“Daarnaast nemen scholen ook vragenlijsten af over het mentale welbevinden en de sociale en executieve ontwikkeling van leerlingen.” – pagina 4

Wij denken dat het goed zou zijn om het mentale welbevinden en andere aspecten van de gevolgen van de coronacrisis die van invloed kunnen zijn op het vermogen om te leren/ontwikkelen ook te onderzoeken bij kinderen 0-4 én de gezinnen van kinderen 0-12 jaar, wellicht in samenwerking met een kennisinstituut als NJI.

“OCW start, in overleg met de wetenschap en het veld, met het in kaart brengen van effectieve interventies om op schoolniveau, groepsniveau en leerlingniveau vertragingen aan te pakken” – pagina 4

Wij denken dat het ook belangrijk is om effectieve interventies in de VE, de kinderopvang en de BSO in kaart te brengen. Er ligt genoeg wetenschappelijk- en praktijkmateriaal over ‘wat werkt’.

“De aanpak van gemeenten en hun samenwerking met scholen wordt meegenomen in het overleg dat gemeenten voeren met scholen en kinderopvang over onder meer het bestrijden van onderwijsachterstanden (bijvoorbeeld via de Lokale Educatieve Agenda)”- pagina 5

“Gemeenten nemen aanvullende maatregelen. De kracht van een gemeente ligt er in om de juiste randvoorwaarden te creëren voor scholen om optimaal te presteren. Denk aan het in samenwerking met de school stimuleren van de betrokkenheid van ouders of het bevorderen van de digitalisering en taalvaardigheid van ouders, de Voorleesexpress, het organiseren van een zomercampus, spreiding en toegankelijkheid onderwijsaanbod, vve en verbinding tussen onderwijs, zorg, welzijn, sport en cultuur”

Wij missen hier de samenwerking met en inzet van de kinderopvang, de inzet van BSO i.c.m. naschoolse activiteiten e.d. Om het onderwijs te ontlasten én te verrijken zou een structurele inzet van BSO medewerkers binnen het onderwijs uitgewerkt kunnen worden. Verder zouden de GOAB middelen ingezet moeten kunnen worden op deze extra interventies -gericht op brede ontwikkeling en niet alleen op ‘leerachterstanden’- naast de ‘reguliere’ VVE binnen kinderopvang en primair onderwijs, bijvoorbeeld veel meer home-based inzet; actieve betrokkenheid van welzijn en bibliotheek, cultuur, sport etc.

“VVE-kinderen: door corona hebben VVE-activiteiten niet altijd plaatsgevonden en zijn kinderen wellicht nog niet geïndiceerd doordat bezoeken aan het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) niet zijn doorgegaan. We zetten in op een verlenging van de inhaal- en ondersteuningsprogramma’s. Die kunnen in de vakanties in 2021 worden aangeboden.” – pagina 5

Wij vinden dit zwak geformuleerd. Er is sprake van grote discontinuïteit, zie ook onze brief aan minister Slob met ons verzoek om een tweede tranche subsidie vakantie-aanbod. Kinderen komen ongeveer 1,5 jaar naar de VE. De kinderen die in het voorjaar 2020 zijn gestart, gaan na de zomer naar de basisschool. Zij hebben echt zeer beperkt gebruik kunnen maken van de VE, los van de wenperiodes bij start, na eerste sluiting, na tweede sluiting. Wel zijn de meest kwetsbare VE-kinderen naar de noodopvang gegaan, maar dat is toch iets anders dan de reguliere VE. We zouden hier dus maatregelen willen zien ter versterking van de doorgaande lijn, wellicht zelfs door VE-expertise in te zetten in de vroegschool (een soort van verlengde VE in groep 1). Tot slot dient er snel aandacht te komen voor de gestagneerde toeleiding in bepaalde gemeenten. Het indiceren zal terug

moeten naar het pre-corona niveau om ervoor te zorgen dat er straks geen groepen kinderen zijn die überhaupt geen VE hebben ontvangen voordat zij naar het PO gaan.

“Extra inzet van expertise vanuit de bestaande zorgstructuren op scholen en binnen samenwerkingsverbanden. Enerzijds inzet van deskundigheid vanuit meerdere disciplines (schoolmaatschappelijk werk, onderwijsadviseurs, jeugdgezondheidszorg, wijkteams vanuit gemeenten, zorgteams van samenwerkingsverbanden, Jeugdhulp en jeugd-GGZ), anderzijds laagdrempelige beschikbaarheid van schoolpsychologische ondersteuning en opvoedhulp binnen school “ – pagina 7

Ook hier zien wij graag aandacht voor de voorschoolse periode/jonge kinderen en de gezinnen. Insteek lijkt nu uitsluitend op de schoolleeftijd gericht. Wij bepleiten een shift naar een wijkgerichte aanpak met school, de kinderopvang, gastouderopvang en BSO als sleutelspelers in het netwerk rondom gezinnen in de wijk.

Wij zijn van mening dat de verbreding van de focus zoals we hierboven aan de hand van enkele concrete voorstellen hebben verduidelijkt, meegenomen moet worden in het ontwerp van het Nationaal Programma voor herstel en ontwikkeling. Kinderen ontwikkelen zich niet alleen in het onderwijs. Inzet op het beperken en wegwerken van negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen door de coronacrisis, zou dan ook op meer dan het onderwijs alleen gericht moeten zijn, maar op een breed scala van interventies.